

Intensivert skogbruk som klimaatiltak – mulige effekter på vannkvalitet i forsurningsfølsomme områder

Øyvind Kaste¹, Salar Valinia^{1,2}, Dick Wright¹

¹NIVA

²Naturvårdsverket

Svensk/norsk forsynings og kalkningskonferens, Göteborg, 19-20 november 2019

Photo: Lierposten

Photo: F. Clayer, NIVA

Bakgrunn

- Flere land, inkludert Norge, har lansert **intensivert skogbruk** som tiltak for å **binde mer karbon**, dvs.:
  - **Skogplanting** på nye områder
  - **Tettere planting** i eksisterende skog
  - **Gjødsling** før hogst
  - **Heltre-hogst** for produksjon av bl.a. biobrennstoff
- **Men**, intensivert skogbruk kan også ha potensielt **negative miljøeffekter**, f.eks. på **vannkvalitet** i sensitive områder

SURFER-prosjektet

Surface waters: The overlooked factor in the forestry climate mitigation debate?

Hovedmål:

- Vurdere effektene av intensivt skogbruk som klimatilak på **vannkvalitet** og **biodiversitet** i ferskvann
- Undersøke om det er **potensielle konflikter** mellom dagens **policy og miljømål** knyttet til hhv. **klima og vannmiljø**

Del-prosjekt

Studere effekter av intensivert skogbruk på vannkvalitet i forsuringsfølsomme områder

Problem:

- Svært **få lange tidsserier** (>20 år) på effekter av ulike former for skogbruk på vannkvalitet – og **ingen fra Norge**

Løsning:

- Bruke den lange dataserien fra **Birkenes-feltet**, som er del av sur nedbør-overvåkingen administrert av **Miljødirektoratet**
- Anvende den biogeokjemiske **modellen MAGIC** for å **simulere mulige effekter** av ulike **typer av skogsbruk** på jord- og vannkjemi.

Birkenes-feltet

- Lite nedbørfelt (0.41 km²), 20 km fra kysten i sør
- Nesten 50 år med data på nedbørkjemi, vannføring, vannkjemi
- Gode jord- og skogdata
- Sterkt forsuret, på tross av betydelig nedgang i svoveldeposisjonen
- Dekket av 130 år gammel, saktevoksende granskog på forsuringfølsom jord

Photo: NIVA

Photo: NIBIO

Modell-oppsett

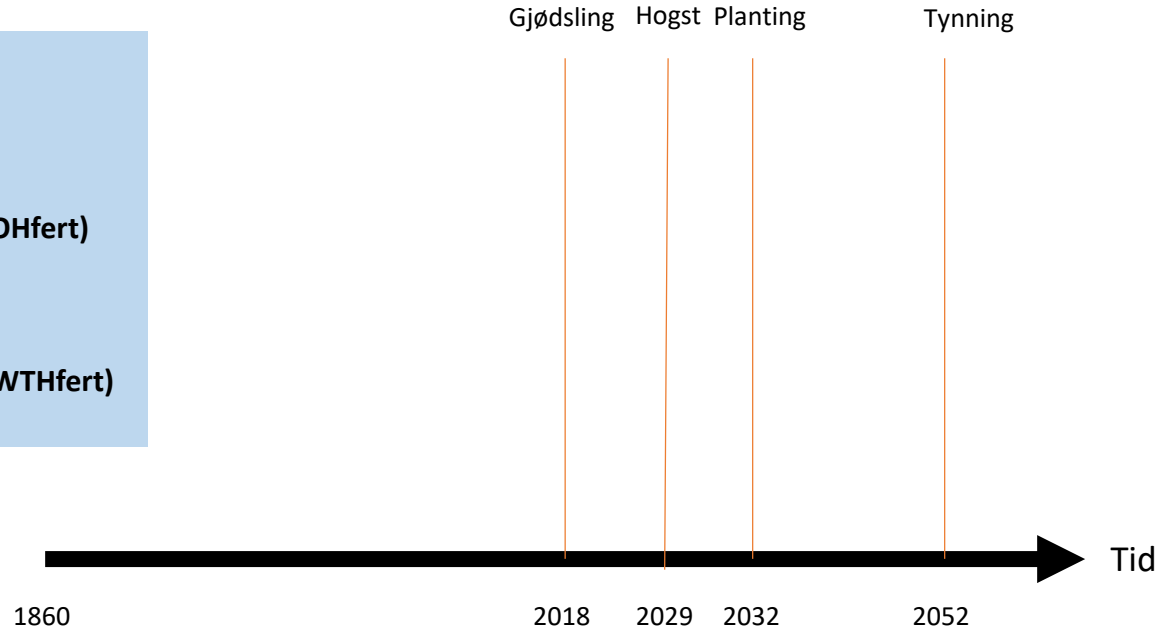
Scenarier:

«Stem-only harvest» (**SOH**)

«Stem-only harvest», N-fert (**SOHfert**)

«Whole-tree harvest» (**WTH**)

«Whole-tree harvest», N-fert (**WTHfert**)

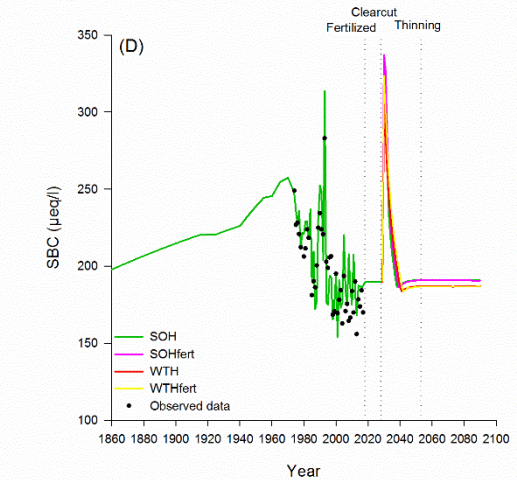
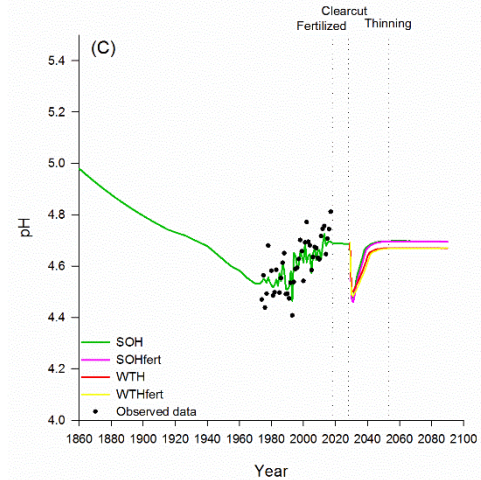
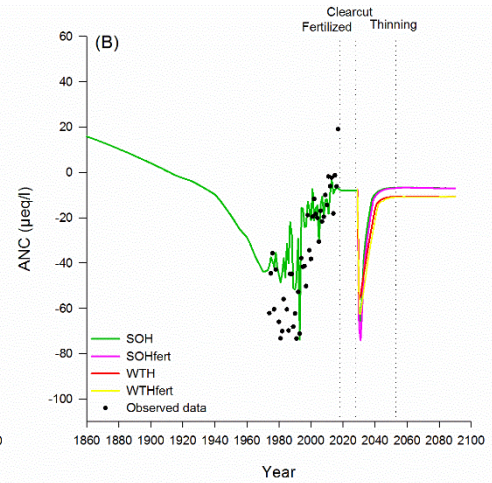
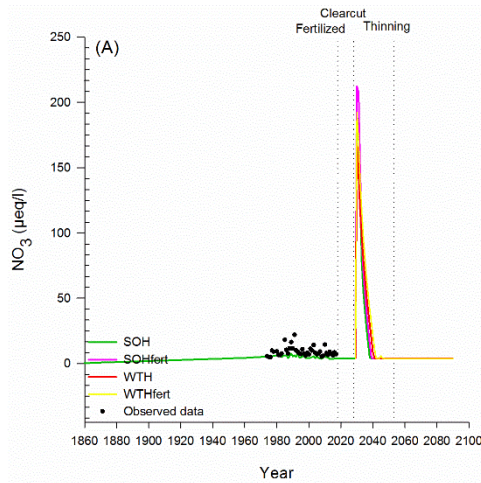

NB! Ekstremt tilfelle med 100% av feltet hugget!

Resultater

Vannkjemi (1860-2100):

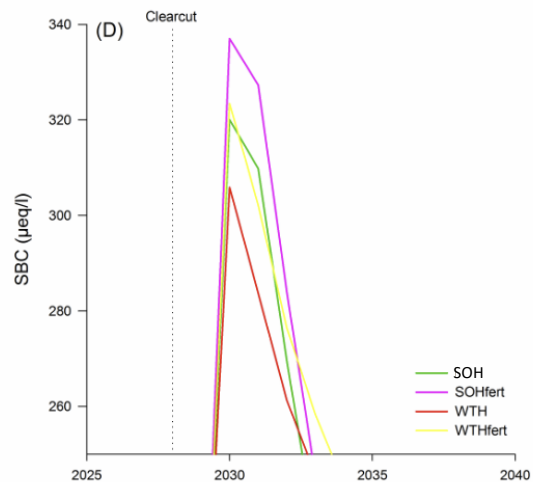
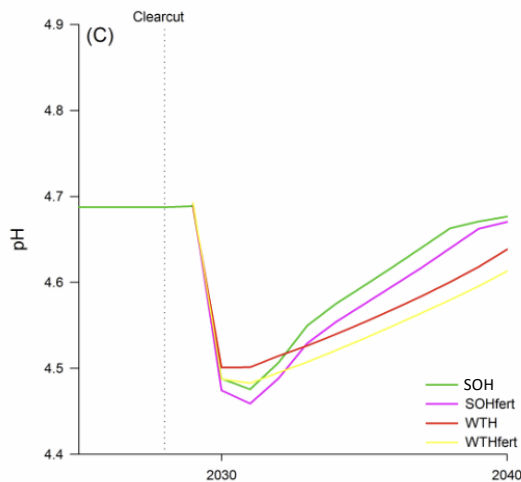
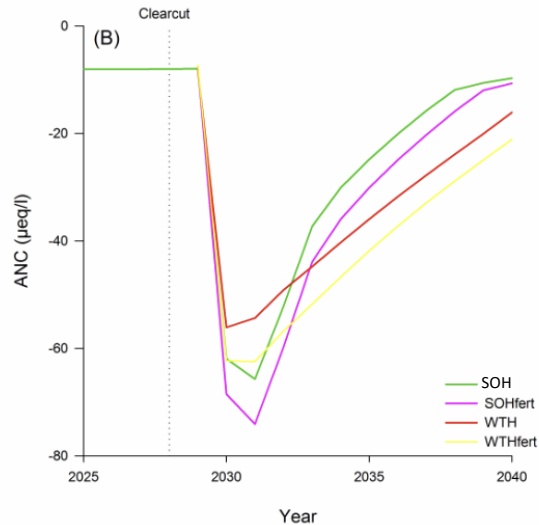
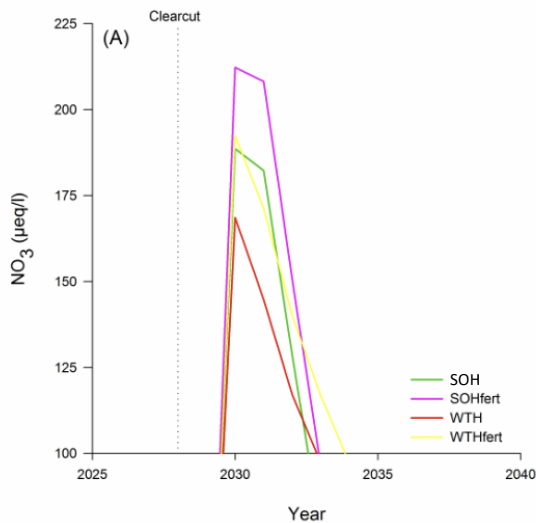
- Kalibreringsperiode
- Tilbake-beregning (hindcast)
- Fremtids-scenarier

Resultater

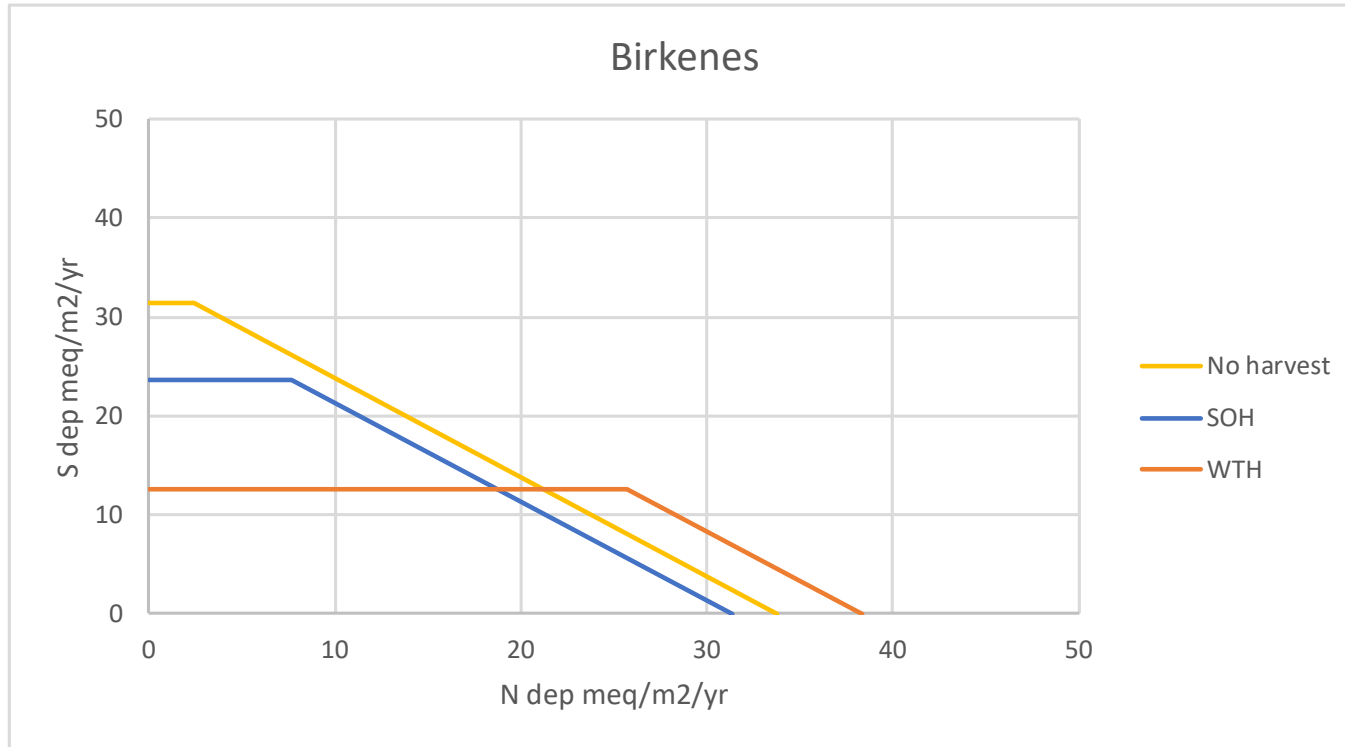
Vannkjemi (2025-2040):

«Zoom-in» på perioden rett etter hogst

Effekt på tålegrenser

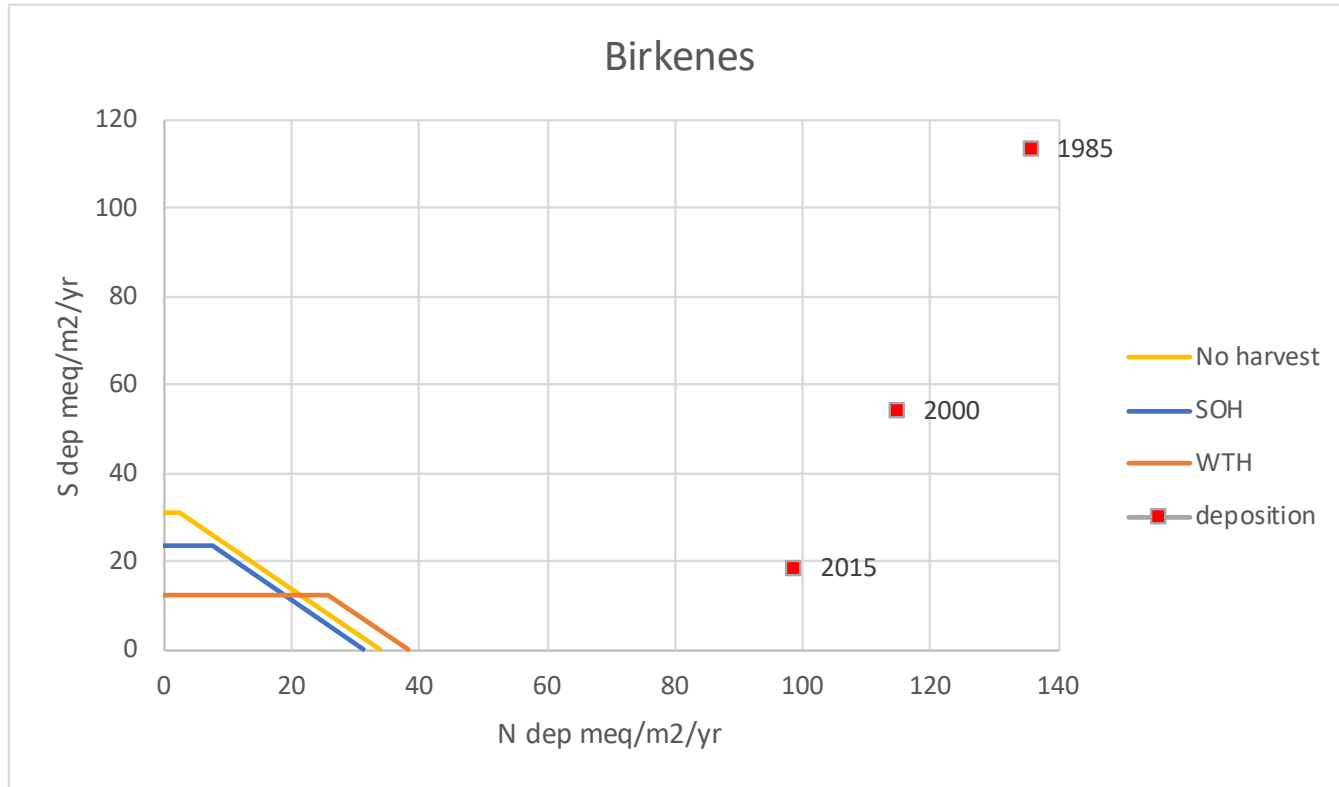
Tradisjonell hogst (SOH) og heltre-hogst (WTH):

Begge fjerner basekationer
-> senker $Cl_{max}(S)$

Heltre-hogst (WTH):

Lavest $Cl_{max}(S)$,
Høyest $Cl_{max}(N)$

Inkludert målt S og N deponisjon

Konklusjoner

- Intensivert skogbruk kan ha en **betydelig effekt på vannkvalitet i forsuringfølsomme områder, spesielt rett etter hogst**
- Gjødsling førte **ikke til umiddelbar lekkasje** av nitrogen til bekken, men gav **økt nitrogenlekkasje etter at skogen ble hogd**
- **Tradisjonell hogst** hadde den mest **umiddelbare effekten på nitrogenlekkasje**, mens **heltre-hogst** hadde en mer **langvarig forsuringseffekt**
- Både **tradisjonell hogst** og **heltre-hogst** reduserte **tålegrensen for svovel**, mens **heltre-hogst** **økte** **tålegrensen for nitrogen**
- Det må bemerkes at studien representerer et **ekstremt tilfelle** hvor 100% av feltet blir hugget
- I virkeligheten blir vanligvis **kun en liten del av et nedbørfelt hugget** i løpet av ett år, og det er **påbudt å etablere buffersoner** mot bekker med permanent vannføring

Takk for oppmerksomheten,
og takk til de som har
finansiert arbeidet!

Photo: Lierposten